

Mistä aluevaaleissa 2025 pitäisi puhua?

Varsinais-Suomen Yrittäjät

**YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA**

Teemat lyhyesti

Palvelustrategian päivitys

- Varhan palvelustrategiaa tulee tulevalla valtuustokaudella päivittää

Hankintapolitiikan kehittäminen

- Hankintaviestinnän kehittäminen
- Varhan hankintayksikön osaamisen kasvattaminen
- Aito ja toimiva markkinavuoropuhelu
- Perusteluvollisuus
- Uusia inhouse-yhtiöitä ei tule perustaa tai niistä hankkia omistuksia

Yritysvaikutusten arviointi

- Yritysvaikutusten selvittäminen systemaattiseksi osaksi Varhan päätösprosessia

Yhteistyö

- Perustetaan yhteistyöfoorumi
- Tehdään elinvoimalupaus

Palvelustrategian päivitys

- Varhan palvelustrategiaa tulee tulevalla valtuustokaudella päivittää. Palvelustrategiassa asetetaan tavoitteet tuotettavien palveluiden määrälle, laadulle, saatavuudelle ja kustannuksille. Strategiaan kirjataan, kuinka tavoitteet aiotaan saavuttaa ja samalla annetaan palvelulupaus. Siinä määritellään, mitkä palvelut hyvinvointialue tuottaa tai pyrkii tuottamaan itse, mitä palveluita yritykset tai kolmas sektori tuottavat tai niiden odotetaan tuottavan.
- Varhan nykyisessä palvelustrategiassa painotetaan itse tuotettavia palveluja – katsomme, että palvelujen monituottajuutta on lisättävä merkittävästi, jotta varsinaissuomalaisen palvelut voidaan turvata. Palvelusetelien käyttöä tulee lisätä nykyisestä. Palvelusetelien arvot määritellään oman tuotannon kustannuksia vastaavaksi ja niiden arvot tarkistetaan vähintään joka toinen vuosi.
- Esteinä monituottajamallille voi esimerkiksi olla, että alihankinnan tai ammatinharjoittajien käyttöä rajataan tai asetetaan sille erityisehtoja. Tällaisia ehtoja ei pidä luoda.
- Palvelustrategian päivittämisessä tulee kuulla alueen yrityksiä ja yritysten edustajia.
- Tavoite Varhan oman tuotannon kustannusten laskemisesta on toteutettava ja kustannuksia on vertailtava ostopalveluihin.

Elinvoimaa hankinnoilla

Taustaksi:

Hyvinvointialueella on valtava potentiaali toimia Varsinais-Suomen elinvoiman moottorina. Huolellisesti toteutetut hankinnat parantavat asiakkaan hoitoon pääsyä ja samalla tuovat elinvoimaa ja työpaikkoja alueelle.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha on Varsinais-Suomen suurin julkinen ostaja. Varha osti viime vuonna yhteensä reilulla miljardilla eurolla tavaroita ja palveluja. Tiedot käyvät ilmi Varhan vuoden 2023 ostolaskutiedoista, joihin voi tutustua handata.fi-palvelussa.

Varha toteuttaa ostopalveluja palveluseteleillä, lupamenettelyillä sekä julkisina hankintoina.

Hyvinvointialue tarvitsee sote-palvelujen lisäksi kiinteistöhuolto- ja puhtaanapitopalveluja, kuljetus- ja ateriapalveluja ja muita tukitehtäviä. Hyvinvointialueet ostavat lääkinnällisiä laitteita, diagnostiikkaan tarvittavia laitteita, apuvälineitä ja sairaalakalusteita. Näissä kaikissa on hyödynnettävä pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tämä onnistuu hankkimalla tukipalvelut avoimesti kilpailuilta markkinoilta.

Hankintapolitiikan kehittäminen

- Hankinnat valmistellaan virkatyönä, mutta hankintapolitiikka on aluepäättäjien käsissä ja sitä on kehitettävä. Varhan hankintapolitiikan ydinasiaksi ja strategiseksi tavoitteeksi kannattaa asettaa kotimaisten ja alueen yritysten hyödyntäminen ja eri toimialojen markkinoiden kehittäminen. Erityisesti pitää huomioida pienet yritykset.
- Varhan nykyisen hankintapolitiikan tavoitteiden toteutumista on seurattava ja niiden tulee näkyä myös arjen toiminnassa yrittäjien kanssa. Viestintää tulee kehittää ja tehostaa ja asiakaspalvelun olla aidosti tuottajakumppanien eli yritysten näkökulmasta sujuvaa. Varhan hankintayksikön osaamista on kasvatettava. Yrittäjäjärjestön maksutonta hankintaneuvontaa kannattaa hyödyntää.
- Hyvinvointialueen hankintayksikön tulisi Varhan hankintapolitiikan mukaisesti aktiivisesti hyödyntää markkinavuoropuheluja osana hankintaprosessiaan. Tämä käytäntö ei ainoastaan paranna hankintojen laatua ja kustannustehokkuutta, vaan myös vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä ja luottamusta. Aito ja toimiva markkinavuoropuhelu on siten ensimmäinen ja välttämätön askel kohti onnistuneita ja kestäviä hankintoja hyvinvointialueella.

Yrittäjät

- Hyvinvointialueen hankinnat tulisi jakaa tarkoituksenmukaisiin osiin, jotta myös pk-yritykset voivat osallistua tarjouskilpailuihin. Liian suurissa kokonaisuuksissa kilpailutetut hankinnat tekevät pk-yritysten tarjoamisen mahdottomaksi, vaikka näillä olisi tarjota osaamistaan ja tehokkaita ratkaisuja. Jakamalla hankinnat osiin hyvinvointialueet voivat hyödyntää laajemman toimijajoukon tarjontaa, mikä lisää tarjousten määrää ja parantaa kilpailua.
- Perusteluvollisuus lisää avoimuutta ja varmistaa, että päätökset tehdään harkitusti ja perustellusti. Mikäli hankintayksikkö päättyy kilpailuttamaan suuren kokonaisuuden, on sen tärkeää osoittaa, että ratkaisu on tarkoituksenmukainen ja ettei osaaminen ja kustannustehokkuus kärsi.
- Varsinais-Suomen Yrittäjät kannustaa Varhaa välttämään inhouse-yhtiöiden palveluja silloin, kun ne voidaan ostaa markkinoilta. Uusia inhouse-yhtiöitä ei tule perustaa tai niistä hankkia omistuksia. Tavoitteet on tulevilla valtuustokaudella päivitettävä Varhan omistajaohjauksen periaatteisiin. Sidosyksikköhankintojen välttäminen lisää kilpailua ja parantaa palveluiden laatua ja kustannustehokkuutta sekä avaa yksityisille yrityksille mahdollisuuksia kasvaa ja investoida.

Päätösten vaikutukset yrityksiin

- Yritysvaikutusten arviointi on tärkeä osa päätösvalmistelua, ja Varhan päätökset vaikuttavat suoraan tai välillisesti yrityksiin, päätettiin sitten sote- tai tukipalveluista. Suurin osa tehdyistä päätöksistä joko edistää tai jarruttaa yritysten menestymistä ja toimintaedellytyksiä.
- Hyvinvointialueiden päätöksentekoon tulevat oleelliset asiat tulee valmistella ja käsitellä siten, että ne tukevat yritysten toimintamahdollisuuksia. Yritysvaikutusten selvittäminen on otettava systemaattiseksi osaksi Varhan päätösprosessia.
- Yritysvaikutusten arviointi ei tarkoita, että päätökset tehtäisiin yrittäjien ehdoilla. Yritysvaikutusten arviointi lisää yrittäjyysmyönteisyyden todennäköisyyttä ja vähentää riskiä yrittäjyyden kannalta haitallisiksi päätöksiksi. Keskeistä on tähdätä yritysvaikutusten arvioinnilla siihen, että päätöksillä poistetaan yrittäjyyden esteitä eikä luoda niitä.
- Aluevaltuuston on syytä tulevalla kaudella päättää, että systemaattinen päätösten yritysvaikutusten arviointi otetaan Varhassa käyttöön. Hyvinvointialueen organisaation on sitouduttava yritysvaikutusten arviointiin.

Yhdessä

- Sujuva ja välitön yhteistyö Varhan ja Varsinais-Suomen alueella toimivien yritysten kesken on hyvinvointialueen menestymisen kannalta tärkeää. Yhteistyö on myös Varhan strategian keskiössä.
- Hyvin monille alueille on jo perustettu yhteistyöfoorumi, jossa on hyvinvointialueen edustajia sekä alueen yrittäjiä. Tärkeää on, että **yhteistyöfoorumi** (tai vastaava muun niminen taho) **perustetaan** myös Varsinais-Suomeen ja vuoropuhelu alueen yrittäjien kanssa on jatkuvaa, säännöllistä ja hedelmällistä.
- Foorumissa nostetaan esiin päätöksentekoon tulevia kokonaisuuksia, kuten esimerkiksi palveluiden tuotantoon tai palveluverkkoon liittyviä asioita. Foorumeissa hyvinvointialueen on mahdollista saada yrittäjien palautetta siitä, miten yritykset voisivat toimia hyvinvointialueen kumppanina ja se voi välittää tietoa alueen yritysten edustajille.
- Hyvinvointialueelle perustettava elinvoima- tai yhteistyöfoorumi on oiva paikka arvioida myös päätösten yritysvaikutuksia. Alueellinen yrittäjäjärjestö on luonteva vastinpari hyvinvointialueen kanssa käytävään elinvoimavuoropuheluun. Yrittäjäjärjestön arvio edustaa kaikkia yrittäjiä ja yrittäjiksi aikovia.
- Yksi yhteistyön ilmentymä tulevalla vaalikaudella on Varhan allekirjoittama **elinvoimalupaus**.

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA